

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN CHƯƠNG PHÁT

ẢNH HƯỞNG CỦA HỆ THỐNG ANH SINH XÃ HỘI
TỚI VẤN ĐỀ NGHÈO ĐÓI HỘ NÔNG DÂN HUYỆN
VĂN CHẤN - TỈNH YÊN BÁI

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN - 2009

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN CHƯƠNG PHÁT

ẢNH HƯỞNG CỦA HỆ THỐNG ANH SINH XÃ HỘI
TỚI VẤN ĐỀ NGHÈO ĐÓI HỘ NÔNG DÂN HUYỆN
VĂN CHẤN - TỈNH YÊN BÁI

CHUYÊN NGÀNH: KINH TẾ NÔNG NGHIỆP
MÃ SỐ : 60 - 31 - 10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. BÙI ĐÌNH HÒA

THÁI NGUYÊN - 2009

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu độc lập của tác giả. Các số liệu và kết quả sử dụng trong luận văn là trung thực và chưa được công bố trong bất kỳ công trình nào khác. Các số liệu trích dẫn trong quá trình nghiên cứu đều được ghi rõ ràng nguồn gốc của các tài liệu.

Tác giả luận văn

NGUYỄN CHƯƠNG PHÁT

LỜI CẢM ƠN

ĐỀ TÀI: " Ảnh hưởng của hệ thống an sinh xã hội tới vấn đề nghèo đói của hộ nông dân huyện Văn Chấn - tỉnh Yên Bái" đã được hoàn thành.

Nhân dịp này, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn trân trọng đến các Phó giáo sư, Tiến sỹ, cán bộ, công chức trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh Đại học Thái Nguyên đã giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Tôi xin đặc biệt cảm ơn Tiến sỹ Bùi Đình Hòa -Trưởng khoa Khuyến nông và phát triển nông thôn, trường Đại học Nông lâm Đại học Thái Nguyên đã tận tình hướng dẫn, chỉ đạo khoa học giúp tôi hoàn thành tốt luận văn.

Xin chân thành cảm ơn Ban lãnh Cục thống kê tỉnh Yên Bái; Sở Lao động thương binh và xã hội; Bảo hiểm xã hội; Sở Kế hoạch và Đầu tư, Sở Giáo dục và Đào tạo; Phòng Thống kê huyện Văn Chấn; UBND huyện Văn Chấn, các phòng ban chức năng và bà con nông dân các xã tại địa bàn điều tra khảo sát đã cung cấp tư liệu, số liệu chính xác, khách quan, đầy đủ giúp tác giả đưa ra những đánh giá và phân tích đúng đắn..

Cuối cùng tôi xin chân thành cảm ơn những người thân trong gia đình, bạn bè, đồng nghiệp đã động viên tạo mọi điều kiện thuận lợi và đóng góp những ý kiến quý báu để giúp tôi hoàn thành luận văn này./.

MỤC LỤC

Trang phụ bìa.....	i
Lời cam đoan.....	ii
Lời cảm ơn.....	iii
Mục lục.....	iv
Danh mục các ký hiệu, chữ viết tắt	v
Danh mục các bảng, biểu.....	vi
Danh mục các sơ đồ, đồ thị.....	vii

MỞ ĐẦU i

1. Tính cấp thiết của đề tài nghiên cứu.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài	3
2.1. Mục tiêu chung.....	3
2.2. Mục tiêu cụ thể.....	3
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	3
3.1. Đối tượng nghiên cứu	3
3.2. Phạm vi nghiên cứu	4
4. Kết cấu của đề tài	4

Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....5

1.1. Tổng quan tài liệu nghiên cứu.....	5
1.1.1. Hệ thống an sinh xã hội	5
1.1.2. Những ảnh hưởng của hệ thống an sinh xã hội.....	10
1.1.3. Tình hình hoạt động của hệ thống an sinh xã hội trên thế giới.....	12
1.1.4. Tình hình hoạt động hệ thống an sinh xã hội ở Việt Nam.....	15
1.2. Phương pháp nghiên cứu	21
1.2.1. Các câu hỏi đặt ra	21
1.2.2. Phương pháp nghiên cứu	21
1.2.3. Hệ Thống chỉ tiêu nghiên cứu	23

Chương 2: THỰC TRẠNG ẢNH HƯỞNG HỆ THỐNG ASXH TỚI THU NHẬP VÀ NGHÈO ĐÓI CỦA HỘ NÔNG DÂN HUYỆN VĂN CHẤN TỈNH YÊN BÁI.....	25
2.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	25
2.1.1. Đặc điểm tự nhiên.....	25
2.1.2. Đặc điểm kinh tế - xã hội.....	31
2.2. Một số nét cơ bản về hệ thống an sinh xã hội huyện Văn Chấn.....	44
2.2.1. Bảo hiểm xã hội và Bảo hiểm y tế.....	44
2.2.2. Cứu trợ xã hội.....	45
2.2.3. Ưu đãi xã hội.....	47
2.2.4. Kinh phí chi cho giáo dục.....	48
2.2.5. Thực hiện chương trình 135 giai đoạn I.....	49
2.3. Hoạt động của hệ thống ASXH huyện Văn Chấn.....	51
2.3.1. Hoạt động Bảo hiểm xã hội và Bảo hiểm y tế.....	51
2.3.2. Hoạt động cứu trợ xã hội.....	57
2.3.3. Hoạt động ưu đãi xã hội.....	62
2.3.4. Tình hình Giáo dục.....	64
2.4. Kết quả thực hiện chương trình 135 giai đoạn II.....	65
2.4.1. Cơ sở vật chất kỹ thuật.....	65
2.4.2. Kinh phí thực hiện.....	66
2.5. Kết quả thực hiện chương trình xóa đói giảm nghèo giai đoạn (2006 - 2008)...	67
2.5.1. Nhóm các chính sách nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, tạo thu nhập bền vững, nâng cao năng lực cán bộ giảm nghèo.....	68
2.5.2. Nhóm dự án đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng các xã nghèo vùng nghèo.....	68
2.5.3. Nhóm dự án hỗ trợ trực tiếp hộ nghèo phát triển bền vững.....	69
2.5.4. Kết quả thực hiện mục tiêu giảm nghèo.....	70
2.6. Ảnh hưởng của ASXH tới thu nhập của hộ nông dân.....	72
2.6.1. Tình hình cơ bản của nhóm hộ điều tra nghiên cứu.....	72
2.6.2. Tổng thu của hộ.....	79

2.6.3. Chi phí sản xuất kinh doanh của hộ.....	80
2.6.4. Thu nhập của hộ	80
2.6.5. Ảnh hưởng của trợ cấp giáo dục, y tế đến thu nhập	82
2.6.6. Ảnh hưởng của trợ cấp giáo dục đến việc huy động trẻ đến trường	83
2.6.7. Ảnh hưởng của trợ cấp y tế đến chăm sóc sức khỏe của người dân	87
2.6.8. Ảnh hưởng của chương trình 135 đến phát triển kinh tế - xã hội	89
2.7. Ảnh hưởng của ASXH tới nghèo đói của hộ nông dân	91
2.8. Kết luận về hệ thống ASXH huyện Văn Chấn.....	94
2.8.1. Những thành công.....	94
2.8.2. Những hạn chế.....	95
Chương 3: MỘT SỐ GIẢI PHÁP CHỦ YẾU NHẪM XÂY DỰNG HỆ THỐNG ASXH TOÀN DIỆN BẢO ĐẢM GIỮA TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ VỚI XÓA ĐÓI GIẢM NGHÈO.....	97
3.1. Quan điểm, định hướng, giải pháp xây dựng và thực hiện chính sách ASXH..	97
3.1.1. Quan điểm xây dựng hệ thống an sinh xã hội.....	97
3.1.2. Định hướng xây dựng hệ thống chính sách an sinh xã hội.....	98
3.1.3. Giải pháp thực hiện chính sách an sinh xã hội.....	100
3.2. Một số quan điểm, định hướng, mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm ASXH với xóa đói giảm nghèo tại huyện Văn Chấn	102
3.2.1. Quan điểm và định hướng phát triển	102
3.2.2. Mục tiêu phát triển.....	103
3.2.3. Một số giải pháp chủ yếu phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm an sinh xã hội gắn với xóa đói giảm nghèo tại địa phương	104
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ.....	110
1. Kết luận.....	110
2. Đề nghị	111
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	114

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

TT	Chữ viết tắt	Nghĩa
1	ASXH	An sinh xã hội
2	BHXH	Bảo hiểm xã hội
3	BHYT	Bảo hiểm y tế
4	SXKD	Sản xuất kinh doanh
5	PTBQ	Phát triển bình quân

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 2.1: Tình hình sử dụng đất đai của huyện Văn Chấn năm 2006 - 2008.....	29
Bảng 2.2. Tình hình dân số và lao động huyện Văn Chấn 2006 - 2008	32
Bảng 2.3. Số trường, lớp học, giáo viên và học sinh huyện Văn Chấn	36
Bảng 2.4. Cơ sở Y tế, giường bệnh và cán bộ Y tế trên địa bàn huyện Văn Chấn.....	37
Bảng 2.5. Một số chỉ tiêu tổng hợp huyện Văn Chấn	39
Bảng 2.6. Số người tham gia BHXH theo ngành và loại hình sử dụng lao động huyện Văn Chấn.....	52
Bảng 2.7. Số người tham gia Bảo hiểm y tế theo ngành và loại hình sử dụng lao động huyện Văn Chấn.....	53
Bảng 2.8. Tổng thu Bảo hiểm xã hội và Bảo hiểm y tế năm 2006 - 2008 huyện Văn Chấn	55
Bảng 2.9. Chi trả Bảo hiểm xã hội 2006 - 2008 huyện Văn Chấn	55
Bảng 2.10. Số người nhận bảo hiểm xã hội 2006 - 2008 huyện Văn Chấn	56
Bảng 2.11. Đối tượng, kinh phí thực hiện cứu trợ thường xuyên 2006 – 2008 huyện Văn Chấn.....	58
Bảng 2.12. Đối tượng, kinh phí thực hiện cứu trợ đột xuất 2006 - 2008 huyện Văn Chấn	61
Bảng 2.13. Đối tượng hưởng chính sách ưu đãi người có công 2006 - 2008 huyện Văn Chấn	62
Bảng 2.14. Chi trả ưu đãi người có công 2006 - 2008 huyện Văn Chấn.....	63
Bảng 2.15. Một số chỉ tiêu cơ bản về giáo dục huyện Văn Chấn.....	64
Bảng 2.16. Cơ sở hạ tầng chương trình 135 thực hiện 2006 - 2008 huyện Văn Chấn.....	66
Bảng 2.17. Kinh phí thực hiện chương trình 135 giai đoạn 2006 - 2008 huyện Văn Chấn	67
Bảng 2.18. Tổng số và tỷ lệ hộ nghèo theo chuẩn mới (Quyết định 170/QĐ- TTg) trong 3 năm 2006 - 2008	71
Bảng 2.19. Một số thông tin cơ bản về hộ điều tra	73
Bảng 2.19. Một số thông tin cơ bản về hộ điều tra (tiếp theo)	74

Bảng 2.20. Trị giá đồ dùng lâu bền bình quân 1 hộ điều tra có đồ dùng lâu bền.....	76
Bảng 2.21. Tỷ lệ hộ có tài sản cố định chia theo tài sản cố định chủ yếu.....	78
Bảng 2.22. Tổng thu bình quân 1 hộ/năm	79
Bảng 2.23. Tổng chi phí sản xuất kinh doanh bình quân 1 hộ/năm.....	80
Bảng 2.24. Thu nhập bình quân 1 hộ/năm.....	81
Bảng 2.25. Chi cho giáo dục, đào tạo bình quân 1 người đi học trong 12 tháng qua	85
Bảng 2.26. Tỷ lệ sử dụng dịch vụ y tế của các cơ sở y tế	88
Bảng 2.27. Tỷ lệ phần trăm dân số được nhận trợ cấp an sinh xã hội, theo nhóm nghèo	92
Bảng 3.1. Một số chỉ tiêu tổng hợp về phát triển kinh tế - xã hội huyện Văn Chấn đến năm 2015	101